

عنوان ۴

مراقبت‌های بعد از عمل جراحی در بیمارستان

مرکز آموزشی درمانی آیت‌الله کاشانی

واحد آموزش بیمار

تدوین

بهار ۱۳۹۲

بازنگری

بهار ۱۴۰۰

بعد از انجام عمل جراحی، بیمار مدتی در محلی در کنار اتاق عمل به نام ریکاوری Recovery room میماند. یک ساعت بعد از بیهوشی اهمیت زیادی دارد و در این مدت بیمار باید دقیقاً تحت نظر باشد تا آثار داروهای بیهوشی کاملاً از بین بروند و سیستم‌های مختلف بدن به خصوص سیستم قلبی عروقی بتوانند کنترل مجدد بدن را در اختیار بگیرند.

در این مدت بیمار توسط پرستاران خبره تحت نظر بوده و بعد از اینکه بیمار هوشیاری خود را بطور کامل بدست آورد به بخش منتقل میشود.

گیجی بعد از عمل

در بخش بیمار ممکن است تا مدتی حالت گیجی داشته باشد. این وضعیت به علت داروهای بیهوشی یا به علت کم خونی ناشی از خونریزی حین عمل است. حالت گیجی بیمار به تدریج بهبود میابد.

خوردن و آشامیدن

اگر جراحی بیمار با بیهوشی عمومی انجام شده است، تا چند ساعت نباید چیزی برای خوردن به او داده شود. بعد از چند ساعت، میتوان پس از کسب اجازه از پرستار ابتدا چند قاشق آب به وی داد و اگر تحمل کرد و دچار ناراحتی نشد میتوان بتدریج به او مایعات بیشتری داد.

دراز کشیدن

اگر بیمار با بیحسی منطقه ای عمل شده، تا ۲۴ ساعت نباید پشت تخت او را بالا آورد و در این مدت سر بیمار باید کاملاً پایین باشد و گرنه دچار سردرد شدیدی میشود که ممکن است تا چند روز ادامه یابد.

درد بعد از جراحی

در چند روز اول بعد از عمل بیمار در محل جراحی احساس درد دارد. شدت این درد البته بسته به نوع جراحی، سن بیمار و تحمل بیمار به درد متفاوت است. در بیمارستان مسکن‌های قوی به بیمار داده میشود تا شدت درد را کاهش دهد. این مسکن‌ها معمولاً مخدر هستند. مصرف این مسکن تریقی نباید زیاد باشد چون چون موجب مسمومیت میشود.

بیمار نباید انتظار داشته باشد با مصرف دارو درد وی کاملاً برطرف شود. ممکن است کمی از درد باقی بماند. افراط در مصرف داروی ضد درد مخدر برای حذف کامل درد خطرناک بوده و توصیه نمی شود. بعد از مرخص شدن بیمار از بیمارستان ممکن است پزشک معالج برای بیمار مسکن‌های خوراکی تجویز کند.

خطر عفونت بعد از جراحی

در هر عمل جراحی احتمال عفونت در محل عمل وجود دارد. پس در چند روز اول بعد از عمل جراحی، به بیمار آنتی بیوتیک تریقی داده میشود تا احتمال عفونت بعد از عمل جراحی کاهش پیدا کند. ممکن است پزشک معالج داروهای آنتی بیوتیک خوراکی برای بیمار تجویز کند تا وی بعد از مرخص شدن از بیمارستان تا مدتی از آنها در منزل استفاده کند.

لخته شدن خون در رگ‌ها

یکی از عوارض عمل جراحی لخته شدن خون در سیاه رگ‌های عمقی ساق است که میتواند بسیار خطرناک باشد. لخته شدن خون در اندامهای تحتانی بسیار خطرناک بوده و ممکن است موجب آمبولی ریوی و اختلال در عملکرد قلب و ریه شود. این عارضه بخصوص در سنین بالا بیشتر دیده میشود. در برخی موارد بعد از جراحی به بیمار داروهایی داده میشود تا از لخته شدن خون در پاها جلوگیری شود. پزشکان به اینها داروهای رقیق کننده خون میگویند.

استفاده از این داروها ممکن است تا چند هفته بعد از جراحی هم ادامه پیدا کند. استفاده از جوراب ها و بانداژهای کشی هم مناسب است ولی مهمترین عامل پیشگیری کننده از آمبولی به حرکت افتادن صحیح و انجام تحرک و ورزش در تخت میباشد.

تصویر برداری

گاهی بعد از جراحی از اندام جراحی شده بیمار عکس برداری میشود.

درن

پزشک جراح در حین عمل جراحی ممکن است لوله های پلاستیکی در درون زخم بیمار بگذارد تا بدین وسیله خونریزی مختصر داخل بدن که ممکن است تا چند ساعت بعد از جراحی هم ادامه داشته باشد به بیرون از بدن هدایت کند. باقی ماندن خون در درون بافت ها خطر عفونت بعد از جراحی را بیشتر میکند و این خونریزی ها باید در صورت وجود از بدن به وسیله این لوله ها خارج شوند. لوله ها در بیرون از بدن به کیسه های پلاستیکی متصل میشوند تا خون در آنها جمع آوری شود. به این لوله ها که در محل جراحی گذاشته شده است درن Drain میگویند. این لوله ها بعد از چند روز از زخم خارج میشوند.

پانسمان

معمولا پانسمان زخم جراحی تا یک یا دو روز بعد از عمل جراحی تعویض نمیشود. پس از دو روز تعویض پانسمان توسط پرستار صورت می گیرد . تعویض پانسمان باید بعد از مرخص شدن بیمار در منزل و توسط خود بیمار یا همراه با استفاده از گاز استریل و سرم شستشو انجام شود.

دفعات تعویض پانسمان و نحوه آن توسط پزشک معالج تعیین میشود.